

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XIV. Cùm quis injus alterius succedit, justam ignorantiae causam habere censetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

Juris quoque ignorantiam exculare conveniens fit. Sed ratio hæc veri speciem majorem, quam vim habet; quia imprimis personæ rudiores jam sunt exceptæ. Deinde; quia, licet multi fiat, qui Jura ignorant, ea tamen ab omnibus sciri, aut saltem in actibus gravioris momenti prout consulti in judicialibus, & aliquando adhiberi in extrajudicialibus possunt ac debent. Ut proinde scientiæ Juris, ad ipsos pertinentis, præsumptio ipsis quoque sit aptata.

14. Dubium est, an ignorantia excuset in delictis. in quo ex frequentiori DD. calculo Facti, non Juris ignorantia excusat: nisi: ut delinquens mitius puniatur; imò præterea Naturalis ac Divini Juris ignorantia nec ad poenæ mitigationem proficit, l. Si adulterium 38. §. 1. Et ff. ad L. Jul. de Adult. ubi Bruneman. n. & Anton. Matthæ Tit. 3. cap. 6. n. 3. & 4. Quod si humani tantum Juris aliquid vetantis vel etiam præcipientis ignorantiam omnino inculpata fuisse legitime probaretur, transgressorem à poena omninò liberaret, Azor p. 1. Instit. lib. 1. cap. 16. q. 2.

REGULA XIV.

Cum quis in jus alterius succedit, justam ignorantiam causam habere censetur.

SUMMARIUM.

1. Accepto nomini Successio.
2. Sensus & ratio Regula.
3. Heres ignorans poenam præstat ex contractu defuncti.
4. Cujus facti ignorantia illum aliquando,
5. Non semper excusat.

Successionis nomen hoc loco sumitur late; ut non eum duntaxat, qui in universonum jus defuncti ab intestato vel ex testamento succedit: sed legatarium quoque & fidei commissarium, donatarium, emptorem & alios, in rebus singularibus aliis succedentes afficiat: imò etiam porrigatur ad Prælatos & alios in dignitate, beneficio, vel officio alteri quovis modo successores, Canisius ad hanc Reg. pr. & Barbosa n. 3. Vnde

Regula hæc quædam declaratio proximè præcedentis, ejusque sensus est, In alterius jus & locum succedenti obesse non debet, fides, quod ab autore vel antecessore suo gestum est, ignoret: quod etiam asseritur Regula 42. pr. in Pandectis. Ratio utriusque est; quòd successor reverè alius sit ab autore & antecessore, in cuius jus vel locum succedit: alieni autem facti ignorantia sit justa, & ignorantem excuset, secundum proximè declaratæ Regulae partem priorem.

Neque Regulae huic vim adimit primò; quòd, si Titius post millena ad certum diem Cajo sub poena 50. promissa ante conventæ diei aduentum decedat, poenam præstare etiam teneatur hæres, si millena constituto die non fuerint soluta, l. Ad diem 77. ff. de V. O. Et fin. ff. de Nautico, Foen. luculentò argumentò, in alterius jus succedentem justam ignorantiam causam non habere. Sed hoc Regulae vim non enervat; cum, quòd poena ab hærede præstanda sit, non proveniat ex hæredis factò: & poena etiam præstanda sit, quando solutionis terminus ante hæreditatem aditam est lapsus, l. Ad diem cit. sed ex contractu: ex quo, sicut debita cætera, sic etiam adjunctam poenam solvere hæres tenetur, suâ ignorantia ipsi nihil patrocinante, Dynus ad hanc Reg. n. 2. & Bruneman in l. cit. n. 1.

Neque secundò obstat, quòd successor

D d d non

non debeat esse melioris conditionis, quam fuit autor: &, ne creditoribus præjudicetur, circa obligationem ex persona hæredis aliquid novi non induci, *Reg. J. s. qui in jus 46. in 6.*; ac proinde ignorantiam prætere, sicut non potuit defunctus, sic nec hæres possit; facillima enim responsio est quoad partem quidem priorem; quia successor non est alterius aut melioris conditionis, quam autor, quando eadem est utriusque: non etiam, quando, ut hic, alia ratio est successoris; cum iste factum authoris probabiliter ignorare: non etiam suum author possit. Quoad partem verò posteriorem; quia, cum hæres ignorantiam prætere, obligatio principalis non mutatur, substantia ejus eadem manet, non variatur res debita & contrahentium intentio non læditur: sed ipse hæres ob ignorantiam à culpa & mora defenditur, *Zacius in l. Stipulationum 2. §. Ex his 2. ff. de V. O. n. 15.*

5. Neque tertio; quod hæres succedat in vitium defuncti ad eum; ut istius rem, quam scivit esse alienam, possidentis mala fides ipsi quoque noceat, quod minus præscriptionem à sua bonæ fidei possessione valeat inchoare & complere, § *Diutina 12. Institut. de V. sup. §. l. Cum hæres 11. ff. de Diversis tempor. præscript.* Quia hæc est una ex Regulæ limitationibus; cum enim hæres justam ignorantiam habere dicitur, excipitur imprimis, *Nisi agatur de causa lucrativa*; cum enim de tali agitur, propriam ignorantiam hæredi non patrocinari, ex § *Si res legata 16. V. Si verò, Institut. de Legat. desumit Decius ad Reg. 42. cit. n. 4.* præscriptionem autem causam lucrativam esse, planum est; cum ejus beneficii rei non suæ possessor cum alieno damno locupletetur. Deinde, *Nisi agatur de iis, quæ continentur in testamentis*; quod eorum notitiam post aditam

hæreditatem habere hæres præsumatur. *Non ferendum 12. ff. de Transact. Decium, Nisi hæres agat*; nam qui agit, certus paratusque esse debet, & rem ante habere exploratam; cum in ejus potestate sit, quando velit, experiri, *Reg. 42. cit. §. l. Purè 5. §. fin. ff. de Dolis mali excepti, Decius l. cit. à. n. 3.*

REGULA XV.

Odia restringi & Favores convenit ampliari.

SUMMARIUM

1. Sensus & ratio Regule.
2. Que dispositio Favorabilis, vel Odiosa sit, DD. variant.
3. Verfimilior explicatio Favorabilis.
4. Variis exemplis declaratur.
5. Admittit tamen exceptionem in casibus bitiosis.
6. Explicatio dispositionis Odiosa.
7. Variis exemplis firmatur.
8. Et exceptionibus restringitur.
9. Dispositio partim favorabilis, partim odiosa esse potest.
10. In dubio favorabilis censetur.

F Amigerata istius usque tritissima Regule sensus est, *Legales aliæque dispositiones odiosa exigunt strictam: favorabiles autem latam interpretationem admittunt.* Qui sensus, ejusque ratio expedita foret, si exploratum esset, quam lex, canon, statutum aliæve dispositio favorabilis vel odiosa sit; cum illam extendi, hanc contrahi oportere, suadeat ratio humanitatis: quæ hominem addeceat, & ad liberandum, quam obligandum reddit proniorem, *l. Arrianus 47. ff. de O. & A.* Quamnam autem dispositio favorabilis, quæ odiosa sit, dubitandi ratio est; quod